

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 12 frt.
 Félévre ——— 6 „
 Negyedévre ——— 3 „
 Egy óra ——— 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszo-
 lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-6 szám,
 hová a lap szellemi részét, illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

Pénzügyi válság Szerbiában.

Nagybecskerek, november 15.

Párisi diplomáciai körökből ered a hír, hogy a törvénytelen beavatkozás által rosszabbá lett politikai és állampénzügyi zavar Szerbiában most már elvezetett a további hitelnyújtás megtagadásához ama bankesoport részéről, a mely Szerbia állami hitelezői érdekeinek megvédése végett a szerb államkölcson szelvény-szolgálatára részére a különpénztár intézményét létesítette. A Szerbiával szemben nélkülözhetlenné lett eme nemzetközi ellenőrző bizottságba kiküldött delegáltak utolsó jelentései és belgrádi diplomáciai képviselőkkel beérkezett értesítések egybehangzón kedvezőtlenek és Szerbia hitelezőire nyugtalanítók.

Ennek folytán a Banque Impériale Ottomane, melynek Belgrádban képviselője van, a bécsi osztrák Länderbank és a berlini Handelsgesellschaft elhatározta, hogy a szerb kormány további hitelkötéseit visszautasítja. A Szerbia állampénzügyi hitelére mértékadó nemzetközi francia-német-osztrák bankesoportnak ez a határozata mindenképp abban jutott kifejezésre, hogy a csoport a 44 millió frankos szerb kölcsön második felének kibocsátását egy egész esztendővel, 1895. november 1-ig, elhalasztotta, a mi a szerb pénzügyminiszterium hivatalos tudomására lett hozva. Minthogy összesen mintegy 70 millió frank értékű szerb államkötvényt nem lehetett a Szerbiában uralkodó politikai zavarok és állampénzügyi rendetlenség folytán a pénzpiacra elhelyezni, — attól tartanak, hogy a szerb kormány zavarai pénzügyi téren épp oly

székut alakot találnak öltetni, mint Görögországban, ha Szerbiának újabb elővigyázati rendszabályok nélkül további hiteleteket engedélyeznek.

Szerbia külföldi államhitelezői, akik összesen mintegy 360 millió frankra rugó aránytalanul nagy összeggel vannak érdekelve a folytonos belső nyugtalanítók által gyengített kis királyság fizetőképességében, veszélyeztetett követeléseikre nézve kielégítő és teljes bizosságot csak akkor kapnának, ha nemzetközi jog szerint is megtámadhatlan szerződéssel, a szerb állami hitelezők összeségének képviseletére illetékes és erre meghatalmazással ellátandó francia, német, osztrák és magyar bankokra ruháznák a szerb államvasutak birtokát, illetve kezelését, valamint a szerb állami monopoliumpok kezelését és bevételeit is, végleges és formális engedményezés útján. Az engedmény időtartamát addig az évig lehetne megállapítani, a melyben Szerbia külföldi államadóssága körülbelül 360 millió frank, teljesen, vagy legalább legnagyobb részben törlesztve lesz. A francia haute finance Szerbiában érdekelt képviselői abban a nézetben vannak, hogy csak a jókor alkalmazott preventív rendszabályok biztosíthatják Szerbia hitelezőinek a szükséges ótalmat. Az ebből eredő elutasíthatatlan kényszer egy okos és becsületes kormányzati rendre, közvetve is hasznos lenne a kis királyságnak, mert a mostani politikai bizonytalanság lehetetlen hogy tovább tarthasson, ha beáll a szükségesség, hogy a legfontosabb szerb állami bevételek részére minden kormánytól független nemzetközi kezeléség szerveztessék. Az ottomán bank igazgatói, a kiknek véleménye a szerb viszonyok megítélésében különös

súlylyal bír, joggal hangsúlyozzák, hogy pl. a szintén csak külföldi szakértők által vezetett administration de la dette publique ottomane Törökország pénzügyi rendjének és jólétének a török kormány és az európai diplomácia által elismert becses szolgálatakat tett. A hírek egy értelmes kormányzás hiányáról Szerbiában, a mely kormányzás csak a legnélkülözhetlenebb ótalmat nyújtja az állami bevételek elidegenítése ellen és biztosítja az adók rendes kezelését, oly nagy mértékben nyugtalanítók, hogy a veszélyeztetett államhitelezők jövője érdekében Szerbiában is számolni kell az államadósságoknak nemzetközi, vagyis a mindenkori szerb kormánytól független kezeléségének gyakorlatilag bevált intézményével. A francia és német haute banque rá nézve a szerb állami pénzügyek e kérdése aktuális érdekekkel bír, mert jókor alkalmazott erélylyel még sokat jót lehetne tenni, mielőtt még rosszabb lesz a helyzet; míg a késés veszedelmes. A Görögországban és Portugáliában szerzett tapasztalatok bizonyítják, hogy az állampénzügyi válság teljes kitörése után a haute finance fáradozásai épp oly sikertelenek, mint a diplomácia beavatkozása.

Ezért lenne egy „administration internationale de la dette publique serbe“ felállításának eshetősége oly kérdés, melylyel az érdekeit bankesoportnak épp úgy kell foglalkoznia, mint a szerb állam külföldi hitelezőinek.

A képviselőház gazdasági bizottsága tegnap délután ülést tartott, a melynek tárgyát a képviselőház, annak tagjai és alkalmazottai különböző gazdasági kérdéseinek tárgyalása képezte. Az egyes kérdések fölött kifejtett vitában részt vettek Wekerle Sándor dr. miniszterelnök, mint pénzügyminiszter, Bölönyi Ödön, Andreaszky Gábor b., Fay Gyula, Kobek István és Salmen Jenő báró országgyűlési képviselő, bizottsági tagok.

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A piros harangok.*)

Írta: Mikszáth Kálmán.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

Nem csak a tengeren történnek hajmeresztő rémesemények. Az Isten tengert csinál a kis falusi kenderáztatóból is, ha neki úgy tetszik. Nem csak az ösmesékben vannak soha véget nem érő erdőségek... Nemcsak a lidérczény csalogatja be gyilkos ingoványba a hiszékenyt, hanem ha az Isten azt mondja a fűszálnak: „Ólj!” — hát a kis fűszálból is hóhér lesz.

Hogy most ősz elején hazavittem falura a gyermekeimet, hát persze, a legelső kérdés lett, hogy hol van Marcsi. Mások mindig eleibünk jött, átvenni az ő csodálatos állatjait, amit a fiaim hoztak neki: háromlábú lovat, fejletlen báránykát, de a melyik mégis tud mekegni, egy-szarvu tehénkét, egy szóval a törött játékokat, a mikre már ők ráuntak, de a Marcsi még mindig tudott nekik örülni. Ej bizony most is itt van a nagy csomag, szépen összekötve spárgával, de a Marcsi nincs itt.

— No ugyan hol van már az a rossz Marcsi?

A nagymama el se meri mondani hirtelen, fél, hogy megrikatja a kis unokáit és csak any nyit felel:

— Elment a Marczika messzire.

Csak lassan-lassan, apródonként valogatja ki, hogy milyen messzire ment a Marcsi.

Hát biz az úgy történt, hogy a Marcsi szülei krumplit kaptak a nyár elején, mert a

krumpli, ez a jó tápláló dajka is megkívánja a magát, hogy a pihenő vánkósát megfordítsák, megigazgassák, nem állja ki őszig egy va ezokban.

A szülők kapáltak, a kis négy éves Marczika pedig ott üldögélt a barázdán, ahol a korszó volt a vizzel meg a szeredás, meg az ángyomasszony pólyás lánykája, akit az anyja egyszer-mászor előjött megszoportatni, minduntalan a szívére kötven Marcsinak:

— Csak te vigyázz fiacskám a lányomra, bizony neked adom feleségül, ha megnő.

Hát a Marcsi vigyázott is, dűnyyögött a gyerekeknek, mulattatta, az nevetett és elaludt. A Marcsi most már unta magát, de nem sokáig. A buzaföldön, a rengő kalászok erdejéből valami szép piros dolog nevetett rá, incaelkedett vele, hívogatta, mintha mondaná:

— Gyere csak Marcsi, gyere csak!

A Marcsi felkelt és közelebb ment a kalászerdőhez, csak épen a Nagy Jánosék keskeny luczernásán kellett átmennie, azontul már a rozok kezdődtek.

Közelebről még jobban nevetett rá az a piros valami. Ugyan mi lehet az?

Hip hop a macska fél, nem a Marcsi. Belépett a rozok közé. A rozok magasan értek a feje fölé, de a piros valamit egyre látta elővillanni, az ezer meg ezer kalászszár vékony szálai közül. Nem volt nagyon messze. Most mind járt odaér, laszakítja.

A kalászok suhogtak, hullámoztak, mintha futnának előtte, de azért csak mégis odaért a szájtátva összccepta a kezeit.

— Ni-ni, hisz egy piros harang... Istenem, de szép.

Valóban olyan volt, mint egy csengettyű, a minővel a minisztránsgyerekek szoktak csengetni vasárnap a misénél a tisztelendő urnak. Csak hogy még sokkal szebb volt, mert azoké csak rézből

van, ez piros posztóból van, mint a ministráns gyerekek inge. Mindig úgy irigyelte ezeket a ministránsokat: de nem tudta mi miatt? A piros ingük miatt-e, vagy a csengettyűért?

Most aztán neki is meg van a csengettyűje.

Letépte, nézegette, meglóbbázta, de nem csengett. Még egyszer meglóbbázta és mégse csengett. A pipacsnak nincsen nyelve. De minek is volna, hiszen nincsen harangja.

Marczika elszomorodott, hogy a kis harang nem szól, el van rontva. Bizonnyosan kivette valaki a nyelvét, szegény piros harangnak.

De rá sem ért busulni, mert már ott kandikált ki a távolból, beljebb, rézsut jobbra egy másik ilyen piros harang. A szél mozgatta hajladozó szárán egy kicsikét s úgy rémlett Marczinak, hogy cseng bong valami a levegőben.

Nosza utána... Ment, nem is gondolva semmi e-yébre. Nem unta magát egy percig sem, mert minden olyan érdekes volt, mulattató. A toklászok, tuskés kalászokba szépen elvegyítve, kék bojtok nyitak, épen olyak, mint a minők a bíró uram maktrapapájáról lógnak le. Lent a földön mindenféle apró bogarak jöttek mentek, rögről rögre fel, aranyos zöld nagy legyek röpködtek, szöcskék ugrádoztak. Igazán oly vig élet van ebben a sűrű erdőben. Utközben egy sülde nyul ugrott fel. Jaj, Marcsi összerzezent, megjijedt, de aztán elnevette magát. Hiszen ez az én tavalyi nyulam! Azaz, hogy az volna, ha meg nem süttötték volna, de Marcsi is evett belőle, hát még sem az lehet, de szakasztott olyan. A nyul szaladt, szaladt, a tuzák utána szaladtak. Marczinak úgy tetszett, hogy ezek már más buzák, a mik a falu fölől értek azóta ide, de az végre is mindegy volt neki, mert a másik piros harangot is elérte. Az is kezében volt már, de az se csilingelt.

Amint ezen e némaságon tűnődnek, há

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagybecskerek, november 15.

Torontál vármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését, melyen Rónay Jenő főispán elnöklete alatt jelen voltak: Dr. Dellmanich Lajos főjegyző, Poroszkay Béla főügyész, Dr. Mihálovich Ödön árvaszéki elnök, Dr. Plechl Szilárd főorvos, Talapkovich Vazul pénzügyigazgató, Steinbach Antal tanfelügyelő, Szobotka Rezső kir. főmérnök, Dr. Orosdy Lajos kir. ügyész, Rónay Ernő, közigazdasági előadó, Várady Mihály, báró Nikolics Feodor, Vécsey István, Vincze hidy Izsó, Kovách Agoston, Csávossy Gyula és Babics József bizottsági tagok, továbbá Szilágyi Albert m. aljegyző és Napholtz tb. m. aljegyző.

Elnök a megjelent tagokat szívélyesen üdvözölve az ülést megnyitja. Napirendre térés előtt szomorú kötelességet teljesít, midőn Schwarz Mihály, a bizottságnak több éven át volt tagja elhunytát bejelenti. Elhatározták ezután, hogy az özevgyhez részvétiratot intéznek.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszteriségének tizedik évfordulója alkalmából feiratilag üdvözöltetik.

Ezután az adóügyek vétettek tárgyalás alá, a hol több tétel behajthatatlanság címén leiratott, a kivetett adók és kiszabott bírságok ellen benyújtott felebbezések elintéztettek és dologi végrehajtás néhány esetben elrendeltetett; az adóügyi előadó havi jelentéséből kitetszőleg az adóbehajtás menete a múlt év megfelelő időszakhoz képest kedvezőbb volt.

A közoktatási ügyek során a tanfelügyelő javaslatához képest több tanítói választás megerősített, illetve díjlevél jóváhagyott. Diakov Danicza nagykikindai közs. tanítónő ideiglenes minőségben való alkalmazása megengedett azzal a kikötéssel, hogy a magyar nyelv tanítására képesítést záros határidő alatt m. kir. állami tanítónőképződetől nyerendő bizonyítvánnyal igazolja. A nagykikindai Raczkovicz fele iskolánál alkalmazott tanítónők ellen a fegyelmi eljárás elrendeltetik, Raczkovicz Lina tanítónő egyidejűleg állásától fel is függesztetik.

Ezután a kereskedelmi és árvaügyek tárgyalattak, amelyek során mi lényeges sem merült fel.

A börtönök állapotáról és azok megvizsgálásáról szóló jelentések szerint különleges intézkedések megtételének szüksége fenn nem forgott.

A közegészségügy állapota a lefolyt hóban kedvező volt; hevenyfertőző kórok közül

csak 84 difteritis, 145 kanyaró, 17 vörheny és 7 himlő eset fordult elő.

Végül a felebbezött és fegyelmi ügyek elintézésével a tárgysorozat kimerítve lévén, elnöklő főispán az ülést berekesztette.

A jövő havi ülés határidejéül 1894. évi december hó 10-ének d. e. 10 órája tűzött ki.

HIREK.

Tájékoztató.

November 15. — 18. Országos vásár.

December 10. A közigazgatási bizottság ülése.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

Egyházi kinevezések és áthelyezések. Deseewffy Sándor püspök Sulyok István temesvár-belvárosi káplánt bakovári plébános-helynékké nevezte ki. — Áthelyezettek a következő segédlelkészek: Schummer Rezső Resiczáról Temesvárra, Welaszkie wicz Rezső Dettáról Temesvárra (belváros), Györfy Gyula Bakováról Dettára és Osztoics Gerlaud Krassováról Resiczára.

Mikszáth Kálmán Eleméren. A Magyar Olvasókör tegnapi estélyének kiváló vendége ma délelőn Elemérré rándult, ahol tiszteletére Papp Géza orsz. képviselő vendégszerető házában nagy ebéd volt. Elemérről egyenest a fő városba utazik vissza Mikszáth Kálmán.

A főispáni fizetések. A hatvanötöze városi és vármegyei főispán közül huszonegy fog a jövő esztendőben ötezer forintos fizetést húzni és pedig: Budapest főpolgármestere, Szabadka — Baja, Pancsova — Versez, Szeged — Hódmezővásárhely városok és Arad, Bács-Bodrog, Baranya, Bereg, Ugoosa, Bihar, Hont, Jász-Nagykun-Szolnok, Krassó-Szörény, Nyitra, Pest, Pozsony Somogy, Szatmár-Temes, Torontál, Vas és Zala vármegyék főispánjai. A budapesti főpolgármester ötezer forint fizetésén fölül háromezer forint működési pótlékot kap. Harmincze gy főispánnak természetben van lakása, a többi hatszáz forint szálláspenzben részesül.

Esküvő. A nagybecskereki szerb templomban ma reggel fényes esküvő ment végbe. Dr. Györgyevics Milos, nagybecskereki tekintélyes ügyvéd és városi képviselő vezette a társához Weisz Emiliát, Weisz József hamburgi (Bajorország) kir. mérnök szép és nagyműveltségű leányát. Vőfélyek Duk a László kir. táblai bíró és Popovics Pál tanító, az új férj meghitt régi barátai voltak. Tartós boldogságot kívánunk a szép frigyhez.

De azok a kegyetlen buzaszarak hidegen, közömbösen dajkálják a maguk kalászeit és meg nem kérdezik „miért sírsz Marczikám?” A piros harangok is egyre nevetnek és hallgatnak.

Csak egy hangyaszombék biztatta nagy nyájasan. Milliő kis hangya sürgött-forgott rajta valami sietős nagy dologban.

Marcsi éppen látott volt ilyen kis hegyet a buzaföld szélén, amikor elindult. Talán ez az? A hangyák mintha ismerősei volnának.

„Mi vagyunk Marczika, mi vagyunk.” Reményteljes szívvél futott még egy darabot jobbra, aztán még egy darabot balra, roskadozó lábcskákkal, de hasztalan, a hangyák megosalták, más, idegen hangyák voltak.

Végre kifogyott az ereje, lerogyott fáradtan, éhesen, kimerülve a földre, borzag bokor mögé egy barzadára. Szemei homályosultak, feje szugott . . . s szanaszét a buzarengetőben a szép piros harangok elkezdtek csilingelni . . .

A Marczika szülői egyszer csak azt vették észre, hogy a fiu nincs ott a szeredásnál. Keresték, felkiabálták utána a mezőt, de se híre se hamva. Kérdezősködtek az emberektől, de senki se látta. Megfoghatatlan, hová lett.

Másnap kidobolták a faluban, bejelentették a szolgabírónál, az tüvé tette a környéket, kóbor cigánybandákat vallatott, akik — ugymond — el szokták néha lopni a kis gyerekeket, (mintha bizony nem volna nekik is elég ebből a portékából), de a Marcsi nem jött elő.

Mindig keresték, egyre várták. Édes anyja minden áldott este megvetette az ágyacskáját, hátha hazakerül az éjjel a Marcsi. Valahol eltévedt, mert hová lett volna; jó emberek haza hozták.

De csak egy jel sem jött a nyár közepéig.

Nyáron aztán, mikor learatták a buzákat a határban, gyermekesontokat találtak egy barzadán, feketebogys borzag bokor mellett.

— Nincs több vasúti szerencsétlenség. Legalább az hiszi Tamás János maros-vásárhelyi állatorvos, ki nem rég hullaégető kemenczét talált föl, most pedig olyan készüléket, melylyel meg lehet majd akadályozni a vasúti szerencsétlenségeket. Mint levelezőnk jelenti, Tamás készüléke — melyre már szabadalmat is kért — sin-szakadás esetén, vagy ha két vonat egy vágányon szemközt robog egymással, megállítja a vonatokat. Egyéb vasúti balesetek alkalmával egy más készülékkel bármely vasúti ör azonnal megállíthatja a vonatot. Tamás az angol kormány-nál is tesz lépéseket telalmánya bemutatására.

— A pesti hazai takarékpénztár részvénytökejének felemeléséről komolyan beszélnek fővárosi pénzügyi körökben. A börzén, a hol már pár napja sejtették a felemelés bekövetkezését, rendkívül nagy a kereslet a takarékpénztár részvényei iránt, mert a régi részvénynek opziója lesz az új részvényekre és pedig minden régi részvénynek egyötöd új részvényre. A kibocsátási árfolyam, mint a „Magyarország” írja, 4500 forint lesz, minthogy pedig ma 9900 forint a régi részvények árfolyama, az új részvényesek tőkenyeresége 4—5000 forintot fog kiteni.

— A német császár a francziák ellen. II. Vilmos császárnak egy új ötlete tamadt. Apja és nagyapja levertek a francziákat, most, úgy érzi, ő rajta van a sor, hogy tul legyen a „gloire” nemzetén. 1900-ban világkiállítás lesz Parisban és ez alkalomra a francziák egy oly messzelátót akarnak készíteni, a melylyel a holdat nagyon közelről, mint ők mondják: „egy méterről” lehesse látni. Vilmos császár azonban meg fogja őket előzni. Most adta kia a rendeletet, hogy az 1896-ra tervezett berlini világkiállításra készítsenek egy olyan messzelátót, a mely még a párisnál is nagyobb legyen.

— Bismarck betegsége. Az agg vaskanczellár az utóbbi napokban folyton betegkedik, erős szervezetét lassankint megtöri az öregség. Állapota egyébiránt — mint Varzinból táviratozzak — kielégítő. A neuralgikus fájdalmak nem sokkal hevesebbek, mint rendszeren. A hercegné kevésbé jól érzi magát, miért is az elutazást bizonytalan időre elhalasztják.

— Főuri vadászat. Feste tich Andor gróf vasmegeyi szelestei uradalmában két napon át tartott vadászatokon hét vadász 1285 darab nyulat, 3 lapint, 1 rókát, 10 füzánkakast, 23 foglyot, 1 erdei szalonkát és egy darab őzbakot, összesen 1324 darab vadat hozott terítékre.

— x — Idény ujdonságok női konfekciókban, u. m.: felöltők kiváló finom kiállítás és nagy választékban, sapkák, gallérok, körköpenyek, bundák, leányköpenyek és kabátok, selyem és szövetzubbonyok, szörme garnitúrák, sapkák, karmantyuk és gallérok, valamennyi gazdag választékban; kész uri-, fiu- és gyermek ruhák, mindmegannyi solid készítmény u. m. uri felöltők, menecskoff, téli kabát, guba, bunda lábzsák, salonruhák, vadász- és korcsolya-, gazdasági- és üzletisaccok, nadrágok és mellények, ivrek és egyenruhák, gyermekruhákban, menecskoff, téli kabát, saccok és nadrágok. Mind-ezen tárgyak mérték után is készíttetnek, mely czélel nagy szövetséglet áll rendelkezésre. E téreni szükségleteinek beszerzésére ajánljuk a nagyérdemű közönségnek a „Kovács Gedeon” féle üzletet, mint hol minden egyes ruhadarabon a legalacsonyabb szabott ár olvasható.

Színház.

A fenegyerekek.

Nehéz sor volt a Magyar Olvasókör egyidőben végbemenő estélyének előre láthatóan óriás látogatottságával szemben a színházat valamennyire megtölteni, de ahol a szükség legnagyobbra, ott a — zóna legközelebb, gondolta nagyon szabadon a német után Füredi és fél helyárrakkal adta A fenegyerekek-et. Ez, meg a felvonások sokat sejtető czime, különösen az utolsó: A leleplezett kopasz gavallér elementaris hatással voltak a zónaelőadások megszokott publikumának felajzott képzelőtehetségére amely tekintélyes, nagyobb részt kiskorúakból és kisdedekekből álló csapatokban rajzott estefelé a színházba. A derűtségekben és kacagásban, ami az est folyamán felhangzott, ehhez képest a magas szoprán dominált, amely minduntalan felzendült az isteni mulató kicsinyek ajkáról. A filigrán kezcsekék tapsaira leginkább rászolgáltak Erdélyi Otília, Könyves, Ferenczy, Vihary és Szebenyi, akik valóságos farsangi jókedvvel jelenítettek egy darabot a gigerlik népszerű világából. K

uram fia, mi történik. Két kis fürjecske fut el mellette, sárgás, pihés, gyerekfürj ruhában.

Huh, ezek a fészekből szöktek ki, bizonyosan anyjuk tilalma ellen. Még nem tudnak sokáig szaladni, apró kőkényszemeiken még látszik a megriadás, a félelem. Ucu, Marcsi, fogd el őket.

Marcsi nem rest, fut egyre beljebb a fürjek után. De a kis gonoszok fürgőbbek a Marczinál s csakhamar eltűnnek, elvesznek, az utolsó zaj is elhal utánuk.

Csak a nagy csend marad, a mélységes, megdöbbentő csend. Nem hallik már szekerek zöngése, nem ér ide emberi hang, csak az eget látja a kis Marcsi maga fölött, amint nagy lomhán usznak fent a felhők . . .

A támadó szél megborrongatja a buzaszarakat, mintha egy láthatlan nagy fésűt húznának végig a föld haján. Távolról gyermekesírás elmosott hangját hozza.

— Pst. A kis Boriska fölébredt.

Marcsi megfordul, hogy a gyermekhez fusson. De tudja is már ő, merre kell megfordulni?

Libegve száguld egy darabon. Megáll. Hallgat. Már nem hallja a sírást. Aztán megint megy és egyre megy, libegve, kimerülten, izzadó tístökkel.

Néha ugy rémlik, mintha kiáltásokat hallana. Az apja hangja mintha zugna valahonnan a háta mögül:

— Hej Marcsi! Hol vagy Marcsi?

Próbál eligazodni a hang után, — de ez a hang is megszűnik, csak a buzák suhognak szomorúan, rejtélyesen. És Marcsi, a szegény Marcsi csak megy, csak megy . . .

Ah, de ez a szörnyű erdő sehogys akar elmúlni, mindenütt vele megy lengő kalászaival, nefelejtskék bojtjaival.

Ereje fogytán van már, az éhség is gyöttri, lélekzete akadózik.

Kis szive megdobban, összefacsarodik és elkezd keservesen sírni.

Mikszáth Kálmán Nagybeeskereken.

— A Magyar Olvasókör estélye. —

Nagybeeskerek, november hó 15.

A nagy palóc, ahogy a culoár be-
czégető jargonja Mikszáthot elkeresztelte,
bucst vett kétszer huszonnégy órára a képv-
selőházi folyosó meghitt légkörének, a szerkesz-
tőségi iroda füsttől barnult falainak és a törzs-
asztal adomaterhes környezetének hármás házi-
szentjétől és lejött hozzánk Nagybeeske-
rekre felolvasni. Nagy dolog, amit teljesen
felfogni és igazán méltányolni csak azok tud-
nak, akik a jeles humoristának az otium
dulce irányában érzett határtalan előszeretetét
a maga minden káros mozgástól tartózkodó mi-
voltában megismerni tanulták.

Hogy mégis kivételt tett ezuttal kedvünk-
ért, szelid maliciája azzal okolja meg, hogy
Magyarországon mindenki ugys azzal foglalko-
zik, amihez nem ért, hát ő is felolvas, bár nem
érez magában rá tehetséget, Apponyitól
meg nem kér hangot kölönsön, mert hát ak-
kor meg mi maradna a nemzeti párt-
nak, ha ezt is elveszitené.

Ha hitet nem akarunk, — amint pedig
szeretnénk — adni annak a tegnapi szél-
hangzatotott feltevésnek, amely Mikszáth lejö-
vetelének igazi okául a modern tudományok
legmodernebbjét, a telepathiát emlegeti,
mint amely csudatékony természeti erő láthatat-
lan fényzárlakból szötte össze a hetek óta buz-
gólkodó nagybeeskereki szépek igézetes
csoporthatóságát oda ritka gyönyörűségére
a bámoló és csakhamar döntő elhatározásra jutó
Mikszáth lelki szeméi elébe, hát kénytelen-
nek vagyunk azzal a fogós magyarázattal
beelégedni, amit a furfangos Mikszáth tegnapi
felolvasásának bevezető részében elmondani jónak
látott.

Lett légyen bárhogyan, annyi bizonyos,
hogy tegnapi óta Mikszáthnál lelkesebb hiva-
alig van a telepathiának, amelynek sejtéseit a
tegnapi est elragadó hölgyközönsége a maga
valóságában oly fényesen igazolta. A kaszinó
nagytermének zsufolásig megtelt padosorain go-
molygó, a szivárvány minden színében pom-
pázó illuzionfellegről bájos leány- és tüzés-
szemű menyecskefők vérpezsdítő titemességgel
fordultak a pont nyolcz órákor a terembe lépő
vendég kedves, okos palóc fejefelé, amely
mosolyogva bólogatott az iltatos ajkak mögöl
feléje röppenő éjjenek hallatára. Minekutána
Mikszáth a főispán és Dellimanich fő-
jegyző között az első padosorban, arcczal a kö-
zönség felé fordulva, helyet foglalt volna, meg-
kezdődtek az estély előadásai.

Először a Dalkör adta elő Huber
„Fohász“-át. A közreműködők precíz éneke, a
gyönyörű szép hangeffektusok a közönség zajos
tetszésnyilvánítását vívták ki maguknak, ame-
lyekből megérdemelt rész szólott Ripka Armin
zongora- és Kokits János fiszharmonium ki-
sérétének is. Másodiknak Billitz Malvin k. a.
szavalta nagy hatás közt Hugó Viktor „Ma-
dár-fészek a templomban“ című gyönyörű köl-
teményét, amelyet riadó taps követett.

A műsor szerint ezután zongorajátéknak
kellett volna következnie, de a rendezőség, a
közönség rendkívül felcsigázott érdeklődésére való
tekintettel, nagyon helyesen, úgy intézkedett
hogy Mikszáth Kálmán felolvasása következék
ezután, amelyet a műsorpiece de resistance-
nak hagyott utoljára.

Viharos éjjenzések közt ült a kör kiváló
vendége a felolvasó asztalhoz. Hány óra van?
című egyik régiebb karczolatát olvasta fel, a
melyet sokak kívánatára adott elő a lapunk mai
tárczarovatában olvasható és Nagybeeske-
rekre tulajdonképen szánt beszélyke helyett.
A közönségnek, amely a felolvasás folyama alatt
ki nem fogyott a viharos derűtségből, épen nem
volt oka a cserét megbánni, mert a felolvasásra
került nippé egyike ama zsenialis ötleteknek,
amelyekben a jeles humorista fényes tulajdon-
ságai a legragyogóbb zománcban tündökölnék.
Órájával kezében sorra megszólaltatja a ma-
gyar parlament legismertebb alakjait és a választ
amit arra a kérdésére, hogy hány az óra, tőlük
kap, mindennél megkapóbban és igazabban ál-

litja élénk az illető politikusok karakterét.
Wekerle azt mondja, hogy „hát még ezt
is én mondjam meg?“, Apponyi hosz-
szulékletű körmondában bizonyítja be, hogy
nem tudja, László Miska gyanakodva kér-
di, hogy miért tudakolja épen ő tőle, Jókai
kifejtette, hogy ő jár is, út is, de nem mutat-
az udvarias Gajary azzal felel, hogy: „meny-
nyit parancsolsz Kálmánkám?“, az elkeseredett
Kőrösi Sanyi azt dörmögi: „hejh, tőlünk már
azt se kérdezik!“, a vaskos Szilágyi meg-
rámordul, hogy „ugyan már mifele kérdés az!“
A megszeppent Mikszáth Reiszigba veti remé-
nyei utolsó horgonyát, de a korrekt állam-
titkár azzal üti el a gyanus kérdést, hogy: „me-
gyek megkérdezem Hieronymit!“ — A
kedves politikai apróságot, a melyben ez
a naivitás aranyzárlaival keresztül szőtt
könnyed sarkazmus szólal meg, amely a Mik-
száth írói egyéniségének par excellence saját-
tossága, a közönség viharosan megtapsolta. Ko-
kits Elza k. a. zongorajátéka, amely ezután
következett, már azért is tanúságot tett kiváló-
ságáról, hogy a közönség a Mikszáth felolva-
sása nyomán támadt emóciók után is éber fi-
gyelemmel és lankadatlan érdeklődéssel hallgatta.
Liszt Ferencz második számú Rhapsodiá-
ját adta elő, annyi zenei készséggel és olyan
brillians technikával, hogy a zugó tapsokra meg-
kellett toldania. Wrede „Valse caprice“ című
szerzeménye volt a ráadás, amelyre az elismerő
tapsok megújultak.

Láng Ferenczné urhölgy éneke volt a mű-
sor utolsó száma. A Parasztbecsületből
énekelte az Ave Mariát, amelynek világszerte
elhíresült szépségeit az előadó nő iskolázott, kel-
lemes csengésű hangja teljesen érvényre juttatta.
A közönség addig fejezte ki elismerését, amíg ez
a szám is meg nem lett toldva. Marchesi re-
mek Povera rosa-ja volt a ráadás, amelyhez
ezuttal Kokits Elza k. a. szolgáltatva a zongora-
kisérletet. Taps és remek virágcsokor átnyújtása,
amelyben különben a közreműködő többi hölgy
is részesedett, volt a sikerült estély eme részé-
nek befejezése.

Tizedfél órára járt az idő, mire a tombola
kezdését vehette és tizenegy, mire a tánc meg-
indult, amely természetesen reggelig tartott.

Kabus Bertalan.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése november 15-én.)

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“
eredeti táv.) A költségvetési vita mai harm-
adik napján a haszontalan szófecsérlés
igazi orgiát ült. Először Vajay István
hordott össze tücsköt-bogarat, azután meg
Polónyi Géza állott fel szólásra és egy
közbekialtáson fölmérgesedve, kijelentette,
hogy kibeszéli az ülést. Meg is tette,
két és fél óra hosszat tartó beszéde épen
kitöltötte az ülést.

Oroszország gyászja.

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“
eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják,
hogy Károly Lajos főherceg, aki kirá-
lyunkat az orosz czár temetésén képviseli,
tegnap volt a királynál bucsukihallgatáson
és ma utazik Pétervárra.

A szankezió feltételei.

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“
eredeti távirata.) A Bud. Hirl. tudni
véli, hogy a király két föltétel teljesíté-
séhez kötötte a Fejérváryval és And-
rássyval folytatott tárgyalások során az
egyházpolitikai reformok szentesítését. Az
első az volna, hogy a jelen ország-
gyűlés többé ne tárgyalja a javas-
latokat, ha azokat a főrendiház újból
visszavetné, a második pedig, hogy a kor-
mány és szabadelvű párt tünte-

tő en itéljék el a legújabb Kossuth-
kultuszt.

A német színház visszautasítása.

Budapest, nov. 16. (A „Torontál“ ere-
deti távirata.) A főváros mai közgyűlése a nem-
zetközi (igazabban német) színház felállításáért
folyamodó társaság kérelmét elutasította.

A Concordia legújabb tagja.

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“
eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: A
bécsi hírlapírók egyesülete, a Concordia
tegnapi ülésében Wekerlét az Otthon
felavató estélyén mondott beszédeben az
ujságírók irányában megnyilatkozó szim-
pathiaiért és intenczióiért tiszteletbeli tag-
jává választotta.

Kossuth Ferencz visszahonosítása.

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“
eredeti távirata.) A jogi egyetemen ma
rendkívül érdekes előadást tartott az if-
jaknak dr. Hajnik Béla jogtanár.

— Uraim — mondá — az utóbbi
időben sokat beszélnek a visszahonosítás-
ról. Mint tudják, Kossuth Ferencz vissza-
honosításáról van szó. Mondják, hogy a
visszahonosítottak nem kell letenni a
hűségi esküt. Én tisztán a jogi theória
szempontjából szólok a kérdéshez és kije-
lentem, hogy hűségi esküt minden
visszahonosítottak le kell ten-
nie, erre semmi kivétel nincs.

A második memorandum-pör.

Budapest, nov. 15. (A „Torontál“ ere-
deti távirata.) Mikor Kolozsvárott az esküdtészek
beszámolt a hírhedt memorandum terjesztőivel,
a vádeltak egyike, Albini Szeptimiusz, a tár-
gyalásnak talán tizenötödik napján jónak látta
beteget jelenteni. Czélját, hogy az egész tár-
gyalást félbehagyják, nem érte el, de vele ez
évi október 9-én mindenesetre új tárgyalást kel-
lett tartani. Albinit ez alkalommal a kolozsvári
sajtóbírószág izgatás miatt harmadfélévi ál-
lamfogház elszüvésére ítélte. A román
nemzeti apostol semmiségi panaszt küldött a
kuriához, hol ma vizsgálták azt meg Székely
Ferencz kurai bíró referálása mellett. Azt kifog-
gásolja különösen, hogy magyar nyelven kér-
deztették ki s nem oláhul, bár tolmácsot, hogy
alkalmaztak, maga is elismeri. Hangsúlyozza,
amit mestere Ratiu dr. is annyit emlegetett,
hogy az egész pör „politikai üldözés“ csupán.
A kuria az alaptalan semmiségi panaszt elve-
tette s így az ítélet jogerőssé vált. — A Foia
Poporului pöre. Moldován Gergelyt, a
Foia Poporului című oláh lapocska szer-
kesztőjét, nemrég két havi fogházra itél-
ték a kolozsvári esküdték verdiktje alapján. A
pörbefogott szerkesztő lapja, mely egyre-másra
hozza most a magyarfaló cikkeket, azt kon-
statálta nagyhangon, hogy hiába üldözi és foj-
togatja a magyar a román népet, nem fogja azt
soha megsemmisíteni, mert megvédi az igazságt-
alan csapások ellen a külföld, mely vele tart.
Moldován a cikk íróját nem akarta megne-
vezni, s így őt vonták felelősségre. Ez ellen
semmiségi panasszal élt, de mert az eljárás
megfelel a szabályoknak, a kuria ma kifogásait
elvetette.

Nagybeeskereki városi színház.

Bérlet 21. sz. Idény-előadás 37.

Csütörtökön, 1894. november 15-én:

A Z O T H O N.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Irta: Sudermann Hermann.

Személyek:

Schwarze, ezredes	— — — — —	Kövi Ede
Magda,	)	Holéczy Ilona
Mariska,	)	Kápolnai Irén
Augusztá, második neje	— — — — —	Köviné Julia
Vendlofszky Franciska	— — — — —	S. Molnár Vilma
Vendlofszky Miksa, hadnagy	— — — — —	Delli Henrik
Heffterdink, lelkész	— — — — —	Könyves Jenő
Dr. Kéler, kormánytanácsos	— — — — —	Szebenyi A.
Beckman, nyugalm. tanár	— — — — —	Ferenczy F.
Klebsz, nyug. tábornok	— — — — —	Vihary E.
Klebsz, neje	— — — — —	Berkes Etel
Elrichné, törvényszéki igazgató	— — — — —	Kádas M.
Schurmanné	— — — — —	L. Barcsi Vilma
Teréz, szobaleány	— — — — —	Rónay E.

Kezdete fél 8 órákor.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.

H i r d e t é s e k.

44735. sz. 1894.

(820-2.1)

Pályázati hirdetés.

Torontál vármegye törvényhatóságánál hat, egyenként 300 frt évi fizetés, 60 frt lakbér élvezetével ellátott közigazgatási fogalmazó gyakornoki állomás megüresedvén, ennek betöltésére ezennel pályázatot hirdetnek.

Ezen kívül 1 havi próba szolgálat után minden közigazgatási fogalmazó gyakornok évi 240 frt segély díjban részesül.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik az üresedésben levő állásokat elnyerni óhajtják, hogy ez iránti kérvényüket a vármegye főispánjához Rónay Jenő ur Ő méltóságához czimezve folyó évi december hó 15-ig nyujtsák be, egyúttal abban igazolják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 3. §. d) pontjában, illetőleg az 5. §. utolsó bekezdésében körülírt képzettséggel bírnak, továbbá igazolják nyelvismeretüket és eddigi alkalmaztatásukat.

Nagy-Becskerek, 1894. november 8.

alispán távol:

Dr. Deliimanics,
m. főjegyző.

1292. ksz. szám 1894.

(834-3.1)

Árverési hirdetés.

T.-Erzsébetlak község elöljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint f. évi november hó 26-án d. e. 9 órakor a község tulajdonát képező s Perlasz alatt fekvő komp bérleti jog 3 esetleg 6 évre lesz nyilvános árverési uton bérbeadva.

Az árverés a községi tanácssteremben lesz megtartva az e tekintetbeni árverési feltételek a helybeli községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt T.-Erzsébetlakon, 1894. november hó 14-én.

Belińska,
jegyző.

Scheirer,
bíró.

6442. sz. köig. 1894. Alibunári főszolgabírószág (833-3.1)

Pályázati hirdetés.

A 7000 lakossal bíró Tor.-Petrovoszello községben a községi orvosi állás leköszönés folytán üresedésbe jövén, az ottani képviselő testület által folyó évi december hó

13. napjának d. e. 9 órakor választás utján fog betöltetni.

Javadalmazás: 800 frt évi fizetés, 200 frt lakbér, 20 kr. nappali és 40 kr. éjjeli látogatási díj.

Igény: A hivatalos magyar nyelven kívül a román nyelv bírása, a szegények ingyenes kezelése és legalább három (3) évi magánygyakorlat.

Felhívtnak tehát mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. értelmében szabályszerűen felszerelendő kérvényeiket a választást megelőző napig alólírott nál nyujtsák be.

Alibunáron, 1894. november 11.

Kajtár,
főszolgabíró.

6443 sz. köig. 1894. Alibunári főszolgabírószág. (821-3.1)

Pályázati hirdetés.

Alólírott által ezennel közhírré tétetik, hogy Ferdinandfalva községben üresedésben levő szülésznői állás folyó évi december hó 7-ik napjának d. e. 9 órakor választás utján betöltetni fog.

Javadalmazás: 120 frt évi fizetés és 1 frt látogatási díj.

Igény: A hivatalos magyar nyelven kívül a szerb nyelv bírása, a szegénysorsuak ingyenes kezelése és az ujszülött kised mint a beteg anyának 8 napon át való lelkiismeretes ápolása.

Felhívtnak mindazok, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi tcz. értelmében szabályszerűen felszerelendő folyamodványokat a választást megelőző napig alólírott nál nyujtsák be.

Kelt Alibunáron 1894. november 11.

Kajtár,
főszolgabíró.

6444. sz. köig. 1894. Alibunári főszolgabírószág. (822-3.1)

Pályázati hirdetés.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vég-szent-mihályi körbábai állás — melyhez Vég-Szt.-Mihály székhelylyel Sándorfalva községe is tartozik, f. évi december hó 12-ik napjának d. e. 9 órakor Vég-Szt.-Mihály község háznál választás utján fog betöltetni.

Javadalmazás: 140 frt évi fizetés és 1 frt látogatási díj.

Igény: A hivatalos magyar nyelven kívül a román és tót nyelv bírása, a szegény sorsuak ingyenes kezelése, valamint a ujszülött kisednek mint a beteg anyának 8 napon át való lelkiismeretes ápolása.

Felhívtnak tehát mindazok, kik a fentebb jelzett állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. értelmében szabályszerűen felszerelendő kérvényeiket a választást megelőző napig alólírott nál nyujtsák be.

Alibunáron, 1894. évi november 11.

Kajtár,
főszolgabíró.

Telefon 35. szám.

Telefon 35. szám.

Kurländer Imre

Nagy-Becskerek, Korona-utca 585. szám, a gőzmalommal szemben.

Legjobb minőségű

száraz tűzifa.

Szagtalan valódi

POROSZ KÖSZÉN

a Wildensteinsegen-Richterhof-féle bányából hőtartalom és minőségre nézve a szárazföld minden egyéb kőszénét felülmúlja. (784-60.8)

H i r d e t é s e k

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában.